

ORD. PROF. MUSTAFA REŞİT BELGESAY

1887 yılında İstanbul'da doğan Belgesay, hukukçu bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelmiştir. Babası hukuk mahkemesi reisliğinde ve adliye müfettişliğinde bulunmuş, amcası ise şeyhülislamlık yapmıştır.

1909'da İstanbul Hukuk Fakültesi'ni bitirmiş, daha sonra Fransa'ya giderek Paris Hukuk Fakültesi'nde lisans eğitimi görmüştür. Bu sayede çeşitli hukuk sistemlerini ve farklı kültürleri yakından tanıma imkânı bulmuş; İstanbul Hukuk Fakültesi'nde verdiği derslerde verdiği derslerde bu birikimini kullanmıştır.

1879 tarihli Usûlü Muhakemei Hukukiye Kanunu Muvakkatı hakkında 1922 yılında yayımladığı "Mufassal Ameli ve Nazari Usûlü Muhakemâtı Hukukiye", (Mustafa Reşid, İstanbul 1922) isimli eseri, sistematik bir ders kitabı niteliğindedir. Bu eser, adı geçen Kanun'un ve Mecelle'deki usûl hükümlerinin uygulanma şekli ile bunların birlikte uygulanmasının nasıl olacağına dair yol gösterici niteliği haiz temel başvuru eserlerinden olmuştur.

1926 yılında İsviçre'den iktibas edilen Medeni Kanunu, Fransızca dilinde yazılmış kaynaklardan faydalanarak büyük bir süratle incelemiş, Medeni Kanunu'nun şerh türündeki ilk eserini ortaya koymuştur. Bu eser hukukçular için vazgeçilmez bir başvuru kaynağı olmuş; ülkenin her tarafında kendisinden istifade edilmiştir.

Belgesay, yalnız Medeni Kanunu'nun ilk şerh türündeki eserini vermekle kalmamış, 1927 yılında yürürlüğe giren, hazırlanması aşamasında kendisinin de önemli bir görev üstlendiği Hukuku Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun da ilk şerhini kaleme alan müellif olmuştur^o. Yazıldığında neredeyse hiçbir bilgi kaynağının bulunmadığı dönemde Belgesay, "Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu Şerhi" isimli eserini Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu'nun yürürlüğe girmesinin hemen ardından büyük bir hızla çıkarmıştır. Aynı zamanda bu sırada ülkenin tek hukuk fakültesinin medeni usûl ve icra-iflas hukuku kürsüsü başkanlığı görevini de yürütmüştür. Bu görevi icra ederken birçok kez Fransa, İsviçre ve Almanya'ya giderek bilimsel inceleme ve araştırmalarda bulunmuş, İstanbul Hukuk Fakültesi'ni temsilen kongrelere katılmıştır.

İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde verdiği medeni usûl hukuku derslerini diğer yargılama usulleriyle mukayeseli olarak anlattığı; derslerinde sadece usûl hukukuna ilişkin kanunları anlatmakla yetinmediği, aynı zamanda maddi hukuka ilişkin temel kanunlara da değindiği bilinmektedir.

"Hukuk Usulu Muhakemeleri Kanunu Şerhi"nin (Cilt: I-II) 1939 yılındaki basısında Yargıtay kararlarına geniş yer ayırarak teoriyi ve uygulamayı bir bütün hâlinde ele almıştır. Belgesay görüş ve düşüncelerini, uygulama bilgileriyle ve mahkeme içtihatlarıyla zenginleştirmiş, bunu eserlerine de yansıtmıştır.

Medeni usûl hukuku, icra ve iflâs hukuku, medeni hukuk ve borçlar hukuku alanlarında çok sayıda eser veren Belgesay, bunların dışında "Alfabetik Hukuk Ansiklopedisi", "Mecellenin Külli Kaideleri ve Yeni Hukukun Ana Prensipleri", ve "Kur'an Hükümleri ve Modern Hukuk" gibi genel nitelikteki eserlerle de Türk hukuku literatürünü zenginleştirmiştir. Belgesay, İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'nde görev ifa ettiği 42 yıllık süre zarfında binlerce öğrencinin yetiştirilmesine katkıda bulunmuş ve verdiği eserler sayesinde Türk hukukuna yön kazandıran isimlerden birisi olmuştur.